

Oikeusturva koulutusasioissa

– mitä jokaisen kunnan tulisi tietää

Koulutusta koskevat päätökset sitovat perustuslaki, hallintolaki, perusopetuslaki, kuntalaki ja YK:n lapsen oikeuksien sopimus. Nämä eivät ole suosituksia, vaan velvoitteita – ja niiden laiminlyönti tekee päätöksestä juridisesti haavoittuvan.

Päätöksenteon viisi sitovaa reunaehto

Riittävä selvittäminen (HL 31 §)

Päätöksen tulee perustua tosiasialliseen tietoon, ei oletuksiin.

Yhdenvertaisuus (PL 6 §)

Ratkaisujen vaikutukset eivät saa asettaa lapsia eriarvoiseen asemaan.

Sivistykselliset oikeudet (PL 16 §, perusopetuslaki)

Oikeus saada opetusta, koulumatkojen kohtuullisuus ja oppimisen edellytykset on turvattava.

Oikeus hyvään hallintoon (PL 21 §)

Päätösten tulee olla perusteltuja, avoimia ja muutoksenhakukelpoisia.

Lapsen etu (LOS, art. 3)

Ei yksi näkökulma muiden joukossa – vaan ensisijainen.

Tyypilliset oikeusturvariskit

- vaikutusten arviointi (LAVA) jää puutteelliseksi
- vaihtoehtoja ei tarkastella aidosti
- päätökset perustuvat oletuksiin, ei analyysiin
- perustelut eivät kestä juridista tarkastelua
- lapsen etu käsitellään muodollisuutena

Seuraukset kunnalle

- valitusprosessit ja viivästykset
- päätösten kumoutuminen
- oikeudenkäyntikulut ja lisäkustannukset
- mainehaitta ja luottamuksen menetykset
- altistuminen ylimpien laillisuusvalvojen tutkinnalle (EOAK, OKV)

MUUTOKSENHAKUREITIT

oikaisuvaatimus → hallinto-oikeusvalitus → kantelu ylimmille laillisuusvalvojille (EOAK, OKV)

Oikeusturva kannattaa varmistaa ennen päätöstä – ei vasta sen jälkeen.

Y-tunnus: 3450623-7

Kari Lehtola Tmi

Opetustoimen ylitarkastaja emeritus
Opetusalan asiantuntija | Konsultti

✉ kari.sivistys@gmail.com

🌐 www.karilehtola.fi 📞 +358 50 357 2772